

Przedmowa	7
1. „Człowiek niezakorzeniony”	9
Człowiek w imperium rzymskim	9
A. Rzym staje się światową potęgą	9
B. Stosunki społeczne w cesarstwie rzymskim	15
<i>Niewolnicy i wolni</i>	16
<i>Ucieczka ze wsi i proces proletaryzacji</i>	31
2. Religijne sposoby przezwyciężenia stanu niezakorzenienia	35
Nostalgia – tęsknota za przeszłością	35
A. Wyższe warstwy społeczne i bezpowrotnie utracony „złoty wiek”	35
B. Próby restauracji podejmowane przez państwo	40
C. August – postać ojca i „książę pokoju”	46
Kult cesarza – próba integracji	53
A. Król jako bóg	54
B. Cesarz rzymski jako bóg	57
<i>Bóg na ziemi</i>	59
<i>Bóg w niebie</i>	67
C. Święta dla ludu o charakterze polityczno-religijnym ..	71
<i>Pochód triumfalny</i>	71
<i>Walki gladiatorów</i>	74
Wymuszone poczucie bezpieczeństwa	
– magia i czary	78
A. „Koine” magii i czarów	80
B. Czary miłosne i niszczycielskie	84
<i>Porzucona ukochana</i>	84
<i>Niecierpliwy kochanek</i>	91
<i>„Śmierć rywalce!”</i>	93

<i>Odstraszająca zemsta czarownicy</i>	94
C. Czary odslaniające przyszłość	96
D. Czary, magia i chrześcijaństwo	101
E. Guru i „mąż boży”	107
Rytualne uczestnictwo w istocie bóstwa i jego losie	
– misteria	114
A. Dionizos – powrót „złotego wieku”	117
B. Kybele i Attis – jedność osiągnięta na nowo	124
C. Izyda i Ozyrys – powrót do łona matki	132
D. Mitraizm – przymierze mężczyzn przeciw złu	137
Ostateczne odwrócenie się od świata – gnoza	146
A. Eskapizm wirtualny – XVI epoda Horacego	148
B. Eskapizm religijny – manicheizm, religia	
powszechna	150
3. Chrześcijaństwo – nowa ojczyzna?	161
Literatura	164
Wykaz cytatów z Biblii	173